

Vad får en rad på ditt CV kosta?

Jag ansökte till en jurybedömd utställning i Venedig. Det var gratis att ansöka. Jag blev antagen och fick veta att det skulle kosta 500 euro att vara med. För att täcka kostnader för reklam, hängning, katalog etc. Är det rimligt? Är det vanligt? Jag tackade nej, men det hade varit fint att visa sin konst (jag sökte bara med en målning förvisso) i ett internationellt sammanhang. Bra för mitt CV och man hoppas ju alltid att det ska leda till något mer. Men ÄR det en merit att vara med på en utställning som kostar så mycket? Jag är en ny konstnär som knegar på och tar tusentals pyttesmå steg mot framgång och ära (!). Men vad får det kosta?

Hej Maja,

För det första: Good for you! Att du kämpar på och inser att det är du som måste ta dessa pyttesmå steg mot framgång. Du vet att det är lönlöst att sitta och vänta på det stora genombrottet, att det gäller att navigera framåt (åt sidan och bakåt) och inte fastna i en klagosång som dödar driften. En konstnär i början av karriären ska bygga relationer med andra och leta utställningsmöjligheter. Tänk på att dessa båda aktiviteter ofta går hand i hand. Det finns dessvärre en olycklig föreställning om att konstnärens arbete är ett "labor of love". Detta antagande uppmuntrar idén att alla andra behov, så som tak över huvudet och mat i magen, inte är av betydelse. En konstnär ska kompenseras! Men det är så klart enklare att kräva ersättning när saker kommit i rullning.

Jag stöter ibland på dessa Open Calls som kräver att den deltagande konstnären ska betala en avgift för att vara med. Under vissa förutsättningar kan det vara rimligt. Men då gäller följande:

- att de inte tar ut en ansökningsavgift.
- att det står tydligt i ansökningsbeskrivningen.

För din del gäller enbart första punkten. Jag har nämligen läst igenom den ansökan du svarade på och där står inget om deltagaravgift. Varför finns inte informationen? Akta dig för erbjudanden som initialt tycks vara gratis, men som i verkligheten är något helt annat.

Det finns en hel del arrangörer som tar ut avgifter av olika slag. Det vanligaste är att det sker redan vid ansökningen och kanske är det trots allt att föredra. Då går pengarna till administrativa utgifter, som juryarvode och teknisk support, men även till utgifter i samband med utställningen. Vissa arrangörer, det finns ett antal även i Sverige, tar ut dubbla avgifter. Eller trippla för den delen, eftersom det även dras av en försäljningsprovision. Det är lågt. Dom spelar på konstnärens desperation vilket i förlängningen drar ner hela yrkeskåren i en gyttna där bara de ekonomiskt oberoende har möjlighet att synas.

Med detta sagt har jag dock förståelse för att arrangörer tar ut en avgift då de i annat fall inte har tillräckligt med medel för att gå runt. Det underlättar att agera utifrån inställningen att det är en form av donation. Innan du väljer att alltför lättvindigt skicka iväg dina pengar ska du därför ställa dig frågan: är arrangörerna några du vill investera i? Är de en välansedd institution som tillhandahåller ett intressant aktivitetsprogram eller ett bra stöd för konstnärer? Eller är det en privatfinansierad plats som använder pengarna till en exklusiv kick-off? Det är ibland en fin gränsdragning mellan juryutställningar som fokuserar på att maximera ansökningspolen för finansiell vinst och de som verkligen försöker ge tillbaka till konstnärerna, bland annat genom att exponera sina evenemang till en stor skara besökare.

Jag har tagit kontakt med Claudia Schaper som har omfattande erfarenheter av att arbeta med konstnärer och inom olika konstinstitutioner. Hon är numera intendent på Kristianstads konsthall och har även arbetat inom gallerivärlden. Hennes generella inställning är att en konstnär aldrig ska betala för att delta i en utställning som hen blir inbjuden till. Men även hon menar att det finns undantag:

"Tyvärr är det inte helt ovanligt att konstnären ombeds att betala vissa kostnader. En institution eller ett galleri bör ha en egen budget för att driva sin verksamhet. Konstnären stödjer redan med sin tid och produktion av verket som skall visas. Om det skulle vara ett intressant sammanhang där tex en ideell konstnärsdriven organisation bjuder in, är det förstås en annan sak. Det är bra att ta reda på hur den inbjudande organisationen ekonomiskt funkar och sedan överväga. Rådgör med erfarna kollegor och andra i branschen."

Du frågar om det är en merit att vara med i en utställning som kostar så mycket? Det beror på vad du tycker att en rad på ditt CV får kosta. För mycket mer än så är erfarenheten inte värd. Speciellt om det enbart handlar om EN målning. Kanske går du inte ens jämt ut om du säljer den. Men du kan skriva att du ställt ut i Venedig och (om än med viss överdrift) att du är en internationellt verksam konstnär. Claudia Schaper poängterar att de personer som läser en konstnärs CV ofta lätt kan urskilja eller ta reda på om galleriet eller institutionen är relevant eller viktig:

"Platsen, i detta fallet Venedig, betyder egentligen ingenting, utan sammanhanget är det avgörande. Jag anser inte att det är en merit i ett CV, kanske till och med tvärt om. Om jag som professionell bara ser okända och kanske suspekta utställningssammanhang blir jag snarast misstänksam."

Eftersom du börjat ansöka om utställningar vet du att det inte är vidare svårt att svara på Open Calls. Gör det igen, men hitta en mer pålitlig arrangör. Det finns en myriad av liknande möjligheter. Om du räknar dig till yrkesverksam konstnär kan du därefter göra ett försök hos Konstnärsnämnden och söka deras [internationella kulturutbyte](#). Blir du inbjuden att ställa ut utomlands kan du få bidrag för att täcka kostnader för resor, transporter, försäkringar och uppehälle under den tid utställningen byggs upp och under vernissage. Bidraget kan sökas fyra gånger per år. Låt inte bakslag hålla dig tillbaka!

Lycka till,

Ida

Volym 2016-09-05